

BOHEMA ESPERANTISTO
ČESKÝ ESPERANTISTA

Měsíčník pro šíření esperanta a esperantismu mezi Čechy.
 Orgán „SVAZU ČESKÝCH ESPERANTISTŮ“ v Rakousku.

Zodpovědný redaktor a vydavatel: Dr. STAN KAMARYT.

Redakce:
 Praha-III, č. 495.

Administrace:
 Jevíčko na Moravě.

ROČNÍK III

SEŠIT 2

Články. — Artikoloj.

H. K. Bouška: Čtvrtá mezinárodní manifestace esperanta. —
 Dro Fr. Krejčí - J. Holub: Signifo de L. N. Tolstoj. — Jos.
 Krumpholtz: Ideo de J. A. Comenius pri la lingvo universala.
 — Leprince de Beaumont - Era: La Belulino kaj la Besto.

Raportoj kaj notizoj.

Universala Frateco. Kultura societo Babel. La uzado de esperanto por la
 korespondado kun fremdularo. Du leteroj (Dokumentoj).

Kronika a komentář.

Šeková banka esperantská. Chilská vláda a esperanto. Cizí esperantisté
 v Praze. První český časopis s esperantským výtahem. Vyučování esperanta
 na škole moderních jazyků. Esperanto na průmyslové škole v Písku. České
 přednášky o esperantu. Veřejné kursy esperanta pro Čechy.

Informace a dokumenty.

Svaz českých esperantistů. Česká společnost esperantistů v Praze. Klub
 esperantistů v Jevíčku.

Libroj kaj gazetoj.

El la historio de esperanto. La rezultato de mia paciga entrepreno. Tra
 la filatelio. The Australian Esperantist. Slovník esperantsko-český.

PRAHA, 15. XI. 08.

Cena 36 h

Vychází 15. dne v měsíci a je zdarma zasílán všem členům »Svazu českých
 esperantistů«, kteří zaplatili celoroční příspěvek 4 K. — Rukopisy, dopisy,
 knihy a časopisy zasílají se redakci. — Netištěné rukopisy se vrátí, byla-li
 přiložena známka na odpověď. — Všecka díla redakci zasláná jsou oznamována.
 Reklamace přijímá administrace jen do vyjití následujícího čísla. — Před-
 pláceti a po číslech odebíratí lze u administrace a ve všech knihkupectvích.

Celoroční předplatné 4 K,

pro členy spolků sdružených ve »Svazu Č. E.« 3 K, jednotlivá čísla po 36 h.
 Zásilky pro »S. Č. E.« adresujte: Dr. Stan. Kamaryt, Praha-VI.

Český Esperantista - Bohema Esperantisto

monata revuo por propagandado de esperanto kaj esperantismo inter Bohemoj, oficiala organo de „**Bohema asocio esperantista**“ (Svaz českých esperantistů), eliras regule la 15-an de ĉiu monato en kajeroj almenaŭ 16-paĝaj enhavante krom bohemaj informaj artikoloj multajn esperantajn, originalajn kaj tradukitajn, amuzajn kaj klerigajn artikolojn kaj notizojn pri temoj aktualaj kaj internaciaj. Jara abonpago 1.70 Sm. *Administracio*: Jevičko, Moravio-Aŭstrio *Redakcio*: Praha, III, 495, Bohemujo-Aŭstrio (J. Iglauer).

La manuskriptoj, leteroj, libroj kaj gazetoj estu sendataj al la redakcio, la abonpago al la administracio. Ĉiuj verkoj en kiu ajn lingvo ricevitaj de la redakcio estas registrataj; recenzioj estas publikigataj pri la verkoj ricevitaj almenaŭ en du ekzempleroj. La redakcio rezervas al si la rajton korekti la manuskriptojn. Represo kaj traduko, se ili ne estas speciale rezervitaj, estas permesitaj, se oni citas nian revuon kaj sendas 3 ekzemplerojn al la redakcio. La redakcio respondas la leterojn sole per la gazeto, ne per la poŝto; kiu bezonas la respondon letere, aldonu poŝtmarkon.

Adresy dopisovatelů. — Adresoj de korespondantoj.

R. Biard, profesoro, Caen-Calvados 18 rue l' Oratoire, Francujo. — Dr. Walter H. Fox, Chicago, 92 state street. — C. H. Butcher, Christchurch, Hazelden Road, New Zealand. — J. Porter, 1 Jennyson Road, Blackpool, Anglujo. — A. E. Evans, London, 8 Bolan, Streed Battersea, Anglujo. — Josif Asaturov, Tiflis, 2 r, Tumanovskaja ul. 38, Kaŭkazo, Rusujo.

Učebné pomůcky pro samouky i kursy.

Vydání malá.

- Sv. 1. **Učebnice Esperanta**. Upravili Th. Čejka a Jos. Krumpholc. — 6. vyd. zcela přepracované. — Cena 20 h, poštou 23 h.
Sv. 2. **Slovníček esper.-český**. Sestavil Th. Čejka. — Cena 20 h, poštou 23 h.
Sv. 3. **Slovníček česko-esper.** Sestavil Th. Čejka. — Cena 30 h, poštou 33 h.
Sv. 4. **Methodická učebnice Esperanta** (mluvnice, cvičebnice a oba slovníčky). Sestavili Th. Čejka a Jos. Krumpholc. — Cena eleg. váz. výt. v kapesním formátu K 1.10, poštou K 1.20.
Slovník česko-esperantský (obsahuje více než 10.000 slov). Sestavil Th. Čejka. Cena 90 h, poštou 95 h.

Vydání velká.

- Sv. I. **Úplná učebnice Esperanta**. Napsali Th. Čejka a Jos. Krumpholc. — IV. vyd. (doplněné). — Cena K 1.50, v eleg. angl. měkké vazbě 2 K, poštou o 10 h více. Obsahuje Zamenhofovo „**Fundamento de Esperanto**“.
Sv. II. **Slovník esper.-český** (podrobný). Sestavil Th. Čejka. — Cena 2 K, v eleg. angl. měkké vazbě 2.50, poštou o 10 h více.
Sv. III. **Slovník česko-esperantský** (podrobný). Sestavuje Th. Čejka.
Sv. VI. **El la historio de Esperanto**. Obsahuje Dr. L. Zamenhofův „Listo pŭvodu Esperanta“ a zajímavou řeč Dra K. Beina a Dra L. Zamenhofa, proslovenou na I. kongresu esperantistů 1905. — Cena 30 h. Spisek tento hodí se znamenitě k dalšímu cvičení v Esperantu, zvláště pro výborný sloh esperantský.

Vedle těchto spisů doporučujeme ještě časopis **Český Esperantista** roč. I. a II. ve sníž. ceně 2 K a **Revuo Internacia** (160 str. poučné i zábavné četby) za 2 K. — Kdo objedná všechny tyto 3 časopisy najednou, obdrží je, pokud zásoba stačí, vyplaceně za K 5.50. — **Všechny objednávky vyřizuje** — však jen po předchozím zapravení obnosu — **TH. ČEJKA, Bystřice-Hostýn, Morava.**

Propaganda. Nejvhodnější pomůckou propagační je „*Esperanto na jednom listě*“. Úplná mluvnice a slovník esper.-český (obsahuje všechna základní slova, na 2000 kmenů, tedy skutečný klíč k Esperantu!) — 1 výt. za 2 h, 10 výt. franko za 20 h, 50 výt. za 55 h, 100 výt. za 1 K, 500 výt. za 3 K, 1000 výt. za 5 K. — Za obnos předem obdržený (i v pošt. známkách) zasílá Th. Čejka, Bystřice-Hostýn, Morava.

ČTVRTÁ MEZINÁRODNÍ MANIFESTACE ESPERANTA.

O IV. mezinárodním kongresu esperantistů pořádaném ve dnech 16.—22. srpna 1908. v Drážďanech referuje H. K. Bouška.

Počátkem měsíce srpna r. 1905 sjelo se v severofrancouzském přístavním městě Boulogne-sur-mer několik set příslušníků dvaceti různých národností z Evropy, Ameriky, Afriky a Asie, kteří zde po deset dní rokovali ve veřejných sezeních a soukromých rozhovorech, bavili se na pořádaných zábavách a vycházkách bez nejmenší překážky, neboť, ač přišli z nejrozmanitějších zemí světa, všichni si rozuměli a rozuměli jazykem jediným — esperantem. Byl to první mezinárodní kongres esperantistů, byl to první vskutku mezinárodní kongres, na němž jednáno bylo jediným jazykem, a to jazykem neutrálním, byl to první mezinárodní kongres, na němž každý účastník své myšlenky mohl říci všem svým posluchačům bezprostředně, bez překladů, na němž každý účastník byl účasten nejen svým tělem, ale i duchem, poněvadž každému mluvčímu ihned a lehce porozuměl, byl to první mezinárodní kongres, na němž žádný národ neskláněl se před druhým, na němž žádný účastník necítil povýšenosti nebo poníženosti své mateřštiny oproti jazykům ostatním. Esperanto přemohlo Babylon! *První mezinárodní kongres esperantistů v Boulogne-sur-mer byl první případ v kulturních dějinách lidstva, kdy ve shromáždění příslušníků nejrůznějších národností všichni účastníci bez námahy si porozuměli a to jazykem, jež vytvořil důmysl lidský. Toť významná kulturní událost v dějinách současných, toť fakt, jehož význam je obrovský, a jestliže před tímto faktem zavírá oči přítomnost, jistě náležitě ho posoudí budoucnost!*

Od té doby každoročně scházejí se esperantisté celého světa, aby manifestovali pro svoji myšlenku. R. 1905. sešli se v Boulogne-sur-mer ve Francii (asi 700 osob), r. 1906. v Ženevě ve Švýcarsku (na 1000 osob), r. 1907. v Cambridge v Anglii (na 1200 osob) a r. 1908. v Drážďanech v Německu

(přes 1400 osob). A každoročně opakuje se týž obraz: v stanoveném městě scházejí se příslušníci nejrůznějších zemí a národností, nejrozmanitějšího povolání a zaměstnání, stoupenčí nejrůznějších směrů, namnoze protichůdných názorů a přesvědčení politických, náboženských, sociálních a humanitních, pěstitelé nejrozmanitějších umění a sportů, a všichni ti lidé nesetkávají se navzájem němě a hlouše, ale rozumí jeden druhému, vždyť všichni mluví jedinou řečí, řečí příjemnou a lahodnou; jeden s druhým mluví jako bratr, jako člen jednoho národa, neboť všichni hovoří řečí neutrální; nescházejí se tu Angličané s Francouzi, Němci s Čechy, Rusové s Poláky, katolíci s evangelíky, křesťané s židy, kteří by ostatním vnucovali svůj jazyk, ale lidé s lidmi, kteří jsou si úplně rovni, kteří stojí na základě neutrálním. Předzvěst nové doby, uskutečnění velikého a krásného snu lidstva!

A celá ta směsice lidí nejrůznějších národností, povolání a přesvědčení jest poutána jedinou ideou, ideou mezinárodního bratrství, ideou všeobecné spravedlnosti a rovnosti, všeobecné snášenlivosti a svobody, krásnou a vznešenou ideou esperantismu. Při každém všeobecném kongresu esperantistů konají se schůze zvláštní, na kterých stoupenci těchže ideí roklují o otázkách jen jim společných, které byly by buď příliš odborné neb nepřípustné se stanoviska neutrality pro všeobecná sezení. Když pak účastníci těchto speciálních schůzí scházejí se opět společně ve všeobecných sezeních, na jedné hostině neb promenádě, všichni srdečně se spřátelí, zapomínajíce v té chvíli na to, co by je mohlo dělit. Srdečně rozmlouvají spolu kněží a volní myslitelé, socialisté a důstojníci, jsouce si vědomi, že jsou především lidmi, pak teprve kněžími, socialisty, vojáky a p. Je to krásný příklad snášenlivosti, povzbuzující obraz toho, jak vysoce povzneslo by se lidstvo, kdyby v sobě potlačilo nízké předsudky národnostní, náboženské, třídní! Je to malý obraz budoucího světa, předzvěst lepší doby!

Tak kongresy esperantistů podávají nám nejen důkaz, že esperanto má přívržence ve všech zemích a všech vrstvách společenských, že vyhovuje úplně a dokonale jako dorozumívací jazyk lidstva, ale ony podávají nám také obraz budoucí doby, doby nové, kdy lidstvo bude provanuto duchem všeobecné svobody, snášenlivosti, spravedlnosti, rovnosti a bratrství, doby, v níž národové na základě jazyka neutrálního budou se dorozumívati, aniž by jeden druhému vnucoval

svůj jazyk, aniž by se jeden před druhým pokořoval, doby, kdy esperanto umožní příslušníkům jednoho přesvědčení neb stejného zájmu, ale různých národností, dorozuměti se jak mezi sebou tak i s jinými.

Červánek nové, lepší doby je na obzoru!

* * *

V druhé polovici srpna byly Drážďany ve znamení zelené barvy: v četných ulicích vlály zelené prapory, na všech rozích a sloupech zelenaly se esperantské plakáty, mnohé firmy zelenou hvězdou a esperantskými nápisy označovaly, že přijaly užívání esperanta, za výklady elegantních krámů zelenaly se kravaty, jehlice, šály a pod. drobnosti, všickni knihkupci vystavovali díla o esperantu nebo v esperantu, veliké zelené nápisy na tramwayích a drožkách označovaly směr k středisku esperantského kongresu, na budově vysoké školy technické obrovská tabule hlásala, že zde je hlavní sídlo kongresové. Zelenou hvězdu mělo i několik — policistů, které esperantu naučil prof. Cart, aby mohli býti nápomocni hostům. Zelená hvězda všitá na rukáv sluhů sv. Hermandady působila značnou pozornost; já sám na poprvé musil býti upozorněn, že ohvězděné rámě spravedlnosti okukuji příliš dlouho. »Popřejte mi toho, slečno,« odbývám upozornění Pařížanky, s níž jsem právě šel, »mám z toho muže radost a našinci se málo kdy stane, aby měl radost z policajta!«

Ulicemi procházely zástupy cizinců, pozorování mnohými zvědavci, kteří na vlastní oči a uši se přesvědčili o »možné nemožnosti«, že příslušníci tolika národů mohou se velice lehce smluviti esperantem. Přes 1400 stoupenců esperanta ze 42 států a národů (mezi nimi asi 50 Čechů) sjelo se tu k letošní manifestaci. Půldruhého tisíce lidí přišlo ukázati, že kvapem blíží se čas, kdy roztříštěné lidstvo se sjednotí, kdy sesunou se zdi vězení, ve kterých držela národy jejich různojazyčnost, že dnes již existuje dorozumivací prostředek, jehož již příslušníci téměř všech civilisovaných národů celého světa užívají ve všech možných oborech.

Kongres konal se za značné zevní okázanosti. Protektorem kongresu byl saský král, čestný výbor tvořili ministři, vyslanci, konsulové a četní státní i městští hodnostáři, některé státy poslaly na kongres oficielní zástupce, v královské opeře se svolením krále sehráno divadelní představení. Stát i město vyšly kongresu vstříc svojí podporou, propůj-

čením státních i městských budov, subvencemi, bezplatnými jízdami tramwayí, drahou, loděmi a jinak.

Střediskem kongresu byly Technische Hochschule na Bismarckplatzu a Vereinshaus v Zinzendorfstrasse. Budova školy technické byla po celý týden cele obsazena esperantisty. Hned ve vestibulu byla veliká tabule, na níž pořadatelstvo činilo svá oficiální sdělení a sdělovalo bohužel příliš časté změny v programu, v postranní chodbě byl útulný buffet, ve velikém sále v pravo byla přijímací síň (akceptejo), v sálech po straně levé byla výstava (ekspozicio) a prodejna (vendejo), aula byla místem hlavních schůzí a ostatní posluchárny byly obsazeny schůzemi odbornými. Zde přijímány přihlášky, udílány pokyny, rozdávány sjezdové lístky, odznaky a publikace, vydávány lístky pro bezplatnou jízdu tramwayí a drahou (biletaro), poukázky na byt a obědy (kuponaro), vstupenky do divadla, byla tu poštovní úřadovna, směnárna a pod. Zde byla rozsáhlá výstava brožur, knih, časopisů, letáků, cirkulářů, katalogů, hudebnin, obrazů, map a pod., zde byl prodej esperantských publikací a výrobků (psací stroje, čokoláda, inkoust, kravaty, jehlice atd.), jež čilí obchodníci označili markou »Esperanto«. Veliký sál ve »Vereinshausu« nádherně vyzdobený pestrobarevnými prapory a odznaky nejrůznějších států, byl místem pracovních schůzí a plesu. K obědu shromažďovali se kongresisté většinou v Central Theater Tunnel, ač mnozí obědvali i jinde. My Češi po většině scházeli jsme se v Hotelu Stadt Waimar, kde chutné obědy měli jsme s — českou obsluhou a kde někteří z nás i bydlili.

Takový byl zevní rámeček kongresu. Obrátme se teď ke kongresu samému, k jeho průběhu! (Pokračování.)

SIGNIFO DE L. N. TOLSTOJ.

De Dro Frant. Krejčí.

(Fino.)

Kontraŭ tio ĉi vidiĝas la instruo de Tolstoj tute alie ol kontraŭ la doktrinoj de la moderna socio, kiuj celas assekuri al apartaj sferoj superrajton, kiu estas maljustaĵo. Tiu moderna socio, eĉ kiom ĝi estas reprezentata en Rusujo, vidas en Tolstoj revoluciulon same kiel en sociala demokratio, kaj tamen: oni ekpensu, ke al la rusa popolo aperus

profeto predikanta: Estu malmolaj!, ke li flamigadus ĝian naciecan fanatikecon kaj proponus al ĝi la tutan mondon kiel kaptajon, ke li dirus al ĝi mallonge: Vi estas potenca, forta; vi bezonas sole ekskui sin kaj vi deĵetos la katenojn, kiuj vin ĝenas! Al Tolstoj oni kredus, se li predikus tiel, kaj kio devenus el senkatenigo de pasioj de tiaj amasoj? Sed li predikas: Ne kontraŭstaru la malbonon per malbono. Li kvietigas la ribelon de la krudaj instinktoj, forprenas al la egoismo la fundon tuj en la komenco, volas venki la mondon per la amo. La devizo: egaleco, libereco, frateco, kiu en okcidento, ankaŭ ĉe ni, estas esprimo de kasteco kaj de nacieca egoismo rilatigante la leĝon de l'amo sole al la malgranda parto de la homaro kaj permesante subpremi ĉion malpli fortan: tiun devizon Tolstoj ĝeneraligas en la sama senco, en kiu ĝin originale instruis Kristo.

Tio ĉi estas *slava* filozofio en estanteco kaj Slavaro estas sufiĉe forta por, efektiviginte la reformon socialan unue ĉe si, devigi al ĝi la tutan mondon. Slavoj en sia longa evolucio historia direktiĝis certe kiel aliaj nacioj per la devizoj egoist-naciaj, ili estis almilitantoj, ili estis malmolaj kaj senkompataj, kaj la oficiala politiko de la plej potenca nacio ne diferencas de la politiko de aliaj nacioj, ĝi estas ekspansia, ofensiva. Kontraŭe ĉe aliaj nacioj ne mankis eminentaj viroj, kiuj instruis kaj instruas idealojn de la nobla humaneco, de la sama amo kiel Tolstoj. Sed certe havas signifon tio, ke kiam ajn kaj kie ajn Slavoj per siaj eminentaj viroj esprimis al la mondo sian idealon, ĝi estis ĉiam idealo tuthomara, idealo de l'egaleco de ĉiuj homoj kaj de la reciproka amo, idealo de la humaneco. Tio estas klarigata ĉe la malpli grandaj branĉoj de la slava trunko, kiel ekzemple ĉe ni Bohemoj (Chelčický*, bohemiaj fratoj ĝenerale, Komenský-Comenius, Kollár, Havlíček, Smetana, Masaryk) aŭ ĉe Poloj (mesianismo, Sienkiewicz), per tio, ke en timo pri l'ekzisto de la nacio kaj en konscio de sia malgrandeco ili serĉas en humaneco — en natura homa rajto — la garantion de la pli bona estonteco. Ĉe la potenca nacio rusa tio estas klarigata per la malfruiĝo en kultura evolucio kaj scio pri la kultura dependeco de aliaj nacioj; la sekvo de tio antaŭ ĉio estas la

*) Pri la identeco de siaj opinioj kun »Sís' víry« (Reto de la Kredo) de Chelčický (XV jarcento) Tolstoj estis atentigita de prof. Masaryk kaj rimarkigas tion en la unua ĉapitro de la verko »Savo en vi«. La similecon kun Smetana mi montris en la verko »O filosofii dr. Aug. Smetany«.

peno fariĝi egala al la aliaj kaj tiu peno enhavas la konfeson de ilia egalvaloreco.

Oni klarigas tion ankaŭ per tio, ke la slavecon reprezentas propre la popolo, dum la pli supraj sferoj (ĉe ni, en Polujo, en Rusujo) vivas en spirito neslava; kaj la popolo estis sklavigita sociale kaj spirite, tial, vekigante al memstareco, ĝi sopiras antaŭ ĉio je egaleco.

Sed tiu ĉi cirkonstanco estas vera pruvo, ke Slavoj estas per la evolucio destinitaj esti portantoj kaj gardantoj de la ideoj tuthomaraj. La evolucio devigas Slavojn al la filozofio humaneca kaj kiel longe staros kontraŭ si Superhomo kaj la principo »ne kontraŭstaru la malbonon per malbono«, egoismo kaj sana altruismo, tiel longe prave la humaneco estos filozofio slava.

Ĝia reprezentanto en la nuntempa mondo estas Tolstoj.

El la bohema lingvo tradukis J. Holub.

IDEO DE J. A. COMENIUS PRI LA LINGVO UNIVERSALA.

Originale verkis Jos. Krumpholtz.*)

(1. daŭrigo.)

Kaj kio igis Comenius, ke li tiom da kara tempo kaj fortoj oferis por la ideo, kiu ankoraŭ hodiaŭ, post pli ol 250 jaroj, elvokas rideton eĉ de iuj homoj alie saĝaj, sed forgesantaj, ke ne unu opinio, kiu ŝajnis antaŭe malsaĝa, poste, per sperteco, montris sin esti la vero kaj eĉ la saĝaĵo kaj ke, *kio ekzistas, estas sekve ebla?*

Tiuj kaŭzoj kaj motivoj estis kelkaj. Unuj el ili estis internaj, aliaj eksteraj. El internaj estis tio precipe kaj ĉefe la sopiro de Comenius pri la komuna, universala bono, lia sopiro pri la reciproka amo, toleremo, pacamo kaj unuiĝo de homaro — almenaŭ kristana — mallonge: penado de Comenius pri la plibonigo de la mondo, kio estis la celo de lia pansofio (ĉioscio) kaj vivo. Kaj el ĉi tiu lia penado kaj celado ekfontis lia tuta pensado kaj penado, kaj tiel

*) Represo aŭ traduko de tiu ĉi artikolo estas permesata, se oni citas la nomon de la aŭtoro kaj la gazeton »Český Esperantista«. Laŭeble oni sendu al ni du ekzemplerojn.

Rim. de la redakcio.

ankaŭ lia penado pri la antefarita lingvo universala, per kiu oni devis kulturadi la pansofion kaj disvastigadi lumon de saĝo kaj civilizacion universalan inter ĉiuj nacioj, eĉ plej malcivilizitaj, kaj tiel prepari kaj ebligi la repacigon kaj unuiĝon de homaro, la reformon de la mondo.

Comenius parolas pri tio en sia verko »Via lucis« (Vojo de lumo), montrinte la signifon de la greka kaj latina lingvoj por la disvastigado de l'evangelio kaj kiel la diverseco de lingvoj estas granda malhelpo de homara reciprokeco, unuanimeco, kulturado de sciencoj kaj artoj kaj de disvastigado de vero ktp.: »Do neeviteble ankaŭ nun, *ĥiam ni serĉas ĥaj esperas reformon de la tuta mondo*, estos bezona al tiuj, kiuj disdonos lumon de saĝo, donaco de la lingvoj, aŭ *estos bezona al diversaj nacioj ia unu lingvo ĥomuna*. Kaj tio ambaŭ, kvankam ŝajnas esti neebla, tamen ne estas tia; la lasta estas ankaŭ pli facila ol la unua, ĉar pli facile povas ĉiuj ellerni ion unu, ol iu unu ĉion«. »Do estas absolute necese antaŭe elekti tiun vojon, ke oni formu ian lingvon por la tuta mondo komuna«, kaj »tial scienculoj devos ĉiamaniere pripensi la manieron, kiel krei (formi) ian unu lingvon, per kiu interparolus ne sole ili mem, sed kiun ankaŭ kiuj ajn nacioj (eĉ tro nekleraj) povus facile ellerni«.

Ĉar, »nehavante ligilon komunan, kiel rilate al korpoj tiel rilate al spiritoj ni estas disigitaj, kaj ne interkomunikiĝante (kiel estus eble, se ni estus unu nacio kun unu lingvo), ni tre multaj nacioj ne konas nin kaj niajn bonajn kaj malbonajn aferojn. Tial ni ne povas eĉ malbonajn aferojn bonigadi kaj al ni helpadi eĉ bonajn pruntadi kaj sciigadi«.

Kaj »ĉu ne estas malhonore, ke ni tiel malmulte konas nin kaj niajn bonajn kaj malbonajn aferojn?« — Ke »kiel per religio tiel per riveroj, maroj, montoj, lingvoj, moroj ni diferencigâs senfine?« (De rerum humanarum.)

Sed »ĉar ĉiun multon oni devas iel unuigi«, ĉar »kunigi estas io pli dia ol disigi« — »forte staras nia deziro, ke oni elektu unu lingvon, per kiu ĉiuj nacioj ĥomune parolu kaj plimultigu reciprokajn interrilatojn« kaj »kiu estu pli facila ol ĉiuj lingvoj konataj, por ke oni povu ĝin ellerni sen perdo de la tempo kaj objektoj.« (Meth. lingv.) — »Alia, pli taŭga kuracilo por multeformaj difektoj kaj konfuzoj de homoraj interrilatoj, naskiĝantaj el multego, malfacileco kaj neperfekteco de lingvoj, ne ekzistas«. (Via lucis.) (Daŭrigo.)

LA BELULINO KAJ LA BESTO.

Malnova franca fabelo de s-ino *Leprince de Beaumont*.

Estis foje tre riĉa komercisto. Li havis ses infanojn, tri filojn kaj tri filinojn, kaj ĉar tiu komercisto estis saĝoplena, li nenion ŝparis por la edukado de siaj infanoj kaj donis al ili ĉiuspecajn instruistojn. Liaj filinoj estis tre belaj; sed la plej junan precipe oni admiradis; kiam ŝi estis malgranda oni ŝin nomis »la Belulino« kaj ĉiam ŝi konservis tiun ĉi nomon, kio treege ĵaluzigis ŝiajn fratinojn; ĉi tiu knabino, kiu estis la pli bela ol ŝiaj fratinoj, ankaŭ estis la pli bona ol ili. Ankaŭ la plej maljunaj filinoj montris grandan fierecon pro sia riĉeco; ili ŝajnigis sin grandsinjorinoj kaj rifuzis akcepti la vizitojn de aliaj filinoj de komercistoj. Sole la personojn de nobela deveno ili toleris en sia societo. Ĉiutage ili ĝuadis balon, komedion, promenadon, mokante sian pli junan fratinojn, kiu la plej grandan parton de sia tempo uzadis en la tralegado de bonaj libroj. Ĉar oni sciis, ke tiuj fraŭlinoj estas riĉaj, multaj gravaj komercistoj ilin petis pri la edziĝo; sed la plej maljunaj respondis, ke neniam edziniĝos, sole se ili renkontos dukon, aŭ almenaŭ grafon. La Belulino, (ĉar mi jam diris al vi, ke tia estis la nomo de la plej juna), la Belulino ĝentile dankis tiujn, kiuj celis edziĝi kun ŝi, sed ŝi diris, ke ŝi estas tro juna kaj deziras fari societon al sia patro dum kelke da jaroj.

Subite, la komercisto forperdis sian tutan posedaĵon kaj konservis sole malgrandan kampodomon malproksime de la urbo. Plorante, li diris al siaj infanoj, ke ili devas iri por loĝadi en tiun ĉi dometon, kaj ke nur se ili laboros, kiel kamparanoj, ili sukcesos tie vivadi. La du unuaj filinoj respondis, ke ili ne volas forlasi la urbon, ke ili havas multajn amindumantojn, kiuj estos tro feliĉaj ilin, eĉ senmonajn, akcepti kiel edzinojn. Eraris ja la bonaj fraŭlinoj! Iliaj amindumantoj ilin jam ne volis rigardi, kiam ili fariĝis malriĉaj. Ĉar neniu ilin amis pro ilia fieregeco, oni diris: »Ili ne meritas kompaton. Ni estas tre feliĉaj, ke disbatiĝis ilia malhumileco; ili nun ŝajnigu sin grandsinjorinoj, paŝtante ŝafojn!« Sed samtempe oni aldonis: »Pri la Belulino, nin tre malĝojigas ŝia malfeliĉo; ŝi estas tia bonulino! Ŝi tiel bonkore alparolis la mizerulojn! Ŝi estis tiel aminda kaj ĝentila!«

Eĉ troviĝis kelkaj nobeloj, kiuj deziris edziĝi kun ŝi, kvankam ŝi ne posedis eĉ unu moneron; sed ŝi respondis, ke

ŝi tute ne povas lasi sian mizeran patron en lia malfeliĉo, ke ŝi do lin sekvos sur la kamparon por lin konsoli kaj helpi en la laboro.

La kompatinda Belulino komence malĝojis pro la perdo de siaj riĉaĵoj, sed ŝi diris al si mem: »Eĉ se mi ploregos, tio ne rehavigos al mi la perditajon; mi do devas peni esti feliĉa, kvankam senmona.«

Kiam ili alvenis al la kampodomo, la komercisto kaj liaj tri filoj ekplugis la teron. La Belulino leviĝis je la kvara matene kaj rapidis purigi la loĝejon kaj pretigi la manĝon por la tuta familio. Unue, ŝi treege klopodis, ĉar ŝi ne kutimis laboradi kiel servistino; sed, post du monatoj, ŝi fariĝis pli fortika kaj la laciĝo donis al ŝi bonegan sanon. Kiam ŝia tasko estis plenumita, ŝi legis, ŝi ludis fortepianon aŭ ŝi kantis, ŝpinante. Dume ŝiaj fratinoj morte enuadis; ili vekiĝis je la deka matene, promenadis la tutan tagon kaj kvazaŭ plezuriĝadis bedaŭrante pri la luksaj vestaĵoj kaj la iamaj societoj. »Vidu nian plej junan fratinojn«, ili diris inter si »ŝi havas malnoblan animon kaj estas tiel malsprita, ke ŝi kontentiĝas pri sia malfeliĉa stato!« La bona komercisto ne samopiniis kiel liaj filinoj; li sciis, ke la Belulino, pli ol ŝiaj fratinoj, estas inda brile aperi en la societoj; li admiris la virton de tiu knabino kaj precipe ŝian paciencon; ĉar ŝiaj fratinoj ne sole forlasis al ŝi la tutan mastrumadon, sed ŝin insultis ĉiumomente.

De unu jaro ĉi tiu familio vivadis en izoleco, kiam la negocisto ricevis leteron lin sciigantan, ke ŝipo, sur kiu li havas komercaĵojn, feliĉe albordiĝis. Tiu sciigo apenaŭ ne konfuzis la cerbon de la plej maljunaj filinoj, kiuj pensis, ke ili fine povas forkuri de tiu ĉi kamparo, kie ili tiel enuegas! Kaj kiam la patro estis tuj forironta, ili petis, ke li alportu al ili robojn, peltojn, kapornamaĵojn, kaj ĉiuspecajn bagatelojn. La Belulino nenion petis, ĉar ŝi pensis en si mem, ke la tuta mono liverota de la komercaĵoj ne sufiĉos pagi ĉion, kion ŝiaj fratinoj deziras.

— »Vi ne petas, ke mi aĉetu ion por vi?« demandis ŝin la patro.

— »Ĉar vi estas tiel bona kaj atentis pri mi — ŝi respondis — mi petas vin, ke vi alportu al mi rozon, ĉar tiaj floroj ĉi tie ne kreskas.«

La Belulino ja ne deziris havi rozon; sed ŝi ne volis, per sia ekzemplo, ŝajne riproĉi la konduton de siaj fratinoj, kiuj dirus, ke sole por igi sin rimarkinda, ŝi postulas nenion...

La bonulo foriris; sed kiam li alvenis, oni faris al li proceson pri liaj komercaĵoj, kaj post multe da klopodoj li revenis tiel malriĉa, kiel antaŭe. Li estis nur je tridek mejloj de sia domo kaj jam li ĝojis, ke li baldaŭ revidos siajn infanojn; sed ĉar li devis trairi grandan arbaron antaŭ ol alveni hejmen, li vojeraris. (Daŭrigo.)

RAPORTOJ KAJ NOTIZOJ.

Universala Frateco. Kortuŝita per la malĝoja sorto de Slovakoj kaj de aliaj subpremataj nacioj s-ro *Emile Peltier* (Sainte-Radegonde, Indret-et-Loire, France) proponas unuigi la humanajn homojn, kiuj volus helpadi al la subpremataj popoloj, klasoj ktp. Li proponas fondi la unuigon »Universala Frateco,« kies celo estus — laŭ lia unua cirkulero — »laboradi per libroj, broŝuroj, naciaj ĵurnaloj, speciala gazeto de U. F. por plibonigi la sorton de malfeliĉaj klasoj, de laboristoj, de subpremataj popoloj, informi la mondon pri la barbareco de iuj registaroj, alvenigi la regnon de plia justeco kaj frateco en la mondo.« La proponon de l'organizo li prezentos en dua cirkulero, kiun li sendos al ĉiu aliĝinto. Kiu volas dediĉi iom da laboro por la aplikado de la humanecaj principoj, partoprenu en ĉi tiu entrepreno kun celo tiel nobla! *Bšk.*

Kultura societo Babel. La bohema propagandanto de la ideo pri interrilatiĝo de la malgrandaj nacioj, precipe de nacioj bohema kaj dana, Dro A. Kraus, profesoro de bohema universitato en Praha, parolante antaŭ nelonge en Kopenhagen pri la situacio kaj kulturo de la nacioj malgrandaj proponis unuigi la personojn, kiuj konas la lingvojn de tiaj nacioj en »Kultura societo Babel«, kiu plifaciligus la interkonatiĝon kaj interrilatojn inter la nacioj malgrandaj. Dubante pri la ebleco de la lingvo internacia, opiniante, ke la nacioj ne povas elparoli esperanton egale, certigante, ke esperanto havas multajn erarojn, la bohema danofilo rekomendas al la malgrandaj nacioj la rezignacion kaj la reciprokan lernadon de siaj lingvoj. Ankaŭ konvinko, sed malmulte inda de universitata profesoro. Al tio mi dediĉas malgrandan rimarkon en la bohema parto de nia revuo. *Bouška.*

La uzado de esperanto por la korespondado kun fremdularo estis akceptita de »Ligo de senkonfesiaj Bohem-slavoj«, kies membroj diligente vizitas la kursojn pri esperanto en Praha. *J. Barviř.*

Du leteroj (Dokumentoj). — *Al sinjoro H. K. Bouška & comp. en Smíchov číslo 1097.* Praskačka 1./10. 1908. Al kelkaj sinjoroj el kiuj konsistas »Bohema Esp. Asocio«! Plenumante decidon de niaj membroj, proklamita dum la lasta künveno, ni esprimas plenan abomenecon kaj kontraŭstaron al Via skizmiga laboro. Unufojon por ĉiam ni malpermesas sendadon de Viaj sensignifaj kaj kontraŭ »Fundamento« perfidaj flugfolioj al ni. Ni rekomendas al Vi repaciĝon kun »Unionanoj« kaj labori konsente kun ili, anstataŭ malhelpi ilian fruktoportan laboron. Por »Esperantista Rondeto en Praskačka« J. Morávek, Jos. Jeřábek. (Stampaĵo). — *Al sinjoroj J. Morávek kaj Jos. Jeřábek sen komp. en Praskačka.* Smíchov la 1./11. 1908. Al multaj sinjoroj, el kiuj konsistas Rondeto esp. en Praskačka! Honorigita per Via tre ĝentila letero mi havas la honoron esprimi al Vi

mian plej sinceran dankon pro tio, ke Vi bonvolis afable komuniki al mi la tre signifan kaj historie memorindan decidon de Via glora rondeto; mi dankas al Vi tiom pli sincere, ĉar Vi estas luma escepto inter Viaj kunbatalantoj, kiuj siajn honestajn decidojn pri mi ne komunikas al mi. Kun profunda bedaŭro mi konfesas mian de Vi al mi riproĉatan krimon, ke mi juĝis ĝentilan kaj honestan sendadi miajn flugfoliojn pri iu ankaŭ kaj antaŭ ĉio al tiuj, kiujn ili koncernis, por ke ili sciu, kion mi skribas pri ili, kaj mi penos tutforte konvinkigi min mem, ke Viaj kunbatalantoj kondukas pli ĝentile kaj honeste, se ili dissendas siajn flugfoliojn kaŝite, sen sciigo, »post la dorso« de tiuj, kiujn ili tuŝas; respékante Vian saĝan malpermeson mi solene promesas al Vi, ke mi ne pekos plu, ke de tiu ĉi momento nek mi nek iu ajn de miaj »kelkaj« amikoj ĝenos Vian gloran rondeton per niaj dokumentoj; ni tion faros tiom pli kompleze, ĉar mi kun nemalgranda miro rimarkas, ke Vi verŝajne ne bonvolas scii legi, kvankam Via profesia devo estas instrui tiun utilegan arton al infanoj; tiel juĝi mi kuraĝas laŭ Via afabla diro, per kiu Vi karakterizas miajn flugfoliojn kiel »kontraŭ Fundamento perfidaj«, kion neniu homo scianta legi povus konstati (kaj tiom malpli pruvi), eĉ se mi efektive estus kontraŭesperantisto; mi certe farus al Vi tre grandajn embarasojn, se mi postulus de Vi konstati, kion Vi trovis kontraŭfundamentan en la flugfolioj de kiu ajn el nia amikaro (mirinde, ke »fidela« Unio uzas laŭvortan kopion de la flugfolio de »kontraŭfundamenta« Asocio), sed mi ne postulas la pruvon sciante, ke Vi kiel papagoj sole ripetas la malsaĝaĵojn de aliaj kalumniantoj, kaj estante tute apatia kontraŭ tio, kion kiu pri mi pensas (al mi plene sufiĉas la konscio, ke mi ĉiam honeste kaj bonavole agis kaj ankaŭ iom helpis al la afero). Vian severan juĝon, ke la flugfolioj estas sensignifaj, mi ne povas kaj ne volas kontraŭstari (tio estas demando de la gusto), sed ĝi estas al mi — se Vi bonvolas afable permesi — absolute apatia, tiom pli malatendinda, ke multaj personoj juĝas alie, eĉ kontraŭe, ke ne mankas al mi esprimoj de simpatio kaj aprobo de homoj al mi konataj kaj eĉ nekonataj (se mi estus vanta, mi povus al Vi citi tiajn leterojn). Pro Via rekomendo, ke mi aŭ nia partio repaciĝu kaj kunlaboru kun »Unionanoj«, mi tutkore dankas al Vi, sed mi ne parolos pri ĝi ĉi tie; mi kaj aliaj traktis kaj ankoraŭ traktos pri tiu ĉi temo alifojon kaj aliloke (cetere Via rekomendo estas malsincera kaj hipokrita, ĉar neniu malebligas la pacan laboron kiel Via partio). La certigo, ke iu el ni malhelpas la fruktodonan (?) laboron de Unio estas simpla elpenŝaĵo kaj laŭ ĝi mi devas dubi, ĉu Vi havas bonan volon kaj bonajn informojn, kiel mi volus supozi. Neniam — mi diras: neniam, kaj tiu ĉi neniam havas lokon en estinteco, estanteco kaj estonteco — neniam ni, ĉu iu el ni individue ĉu niaj asocio kaj societoj korporacie, malhelpus kiun ajn entreprenon por bono de nia afero faritan de kiu ajn, eĉ de nia plej obstina kontraŭbatalanto, ĉar ĉe ni — kaj tio estas la ĉefa kaŭzo, kial mi kaj poste ankaŭ aliaj disiĝis kun niaj kontraŭuloj — la prosperado de la komuna afero superas ĉiujn aliajn interesojn, ĉu personajn, ĉu klubajn, ĉu redakciajn, kaj ne sole en la vortoj, sed ankaŭ en la faroj! Fondante nian Asocion apude de Unio ni ne volis kaj ne volas malhelpi tion, kion Unio (kaj kiu ajn alia) farus utilan por la afero, sed sole labori laŭ nia propra plano tie, kie Unio sekvus aŭ malbonan vojon aŭ flankajn, eventuale malbonajn interesojn kaj celojn (kontraŭe ni tute prave povus paroli pri tio, ke niaj kontraŭuloj el Via partio, subfosante niajn entreprenojn malutilas ne sole al ni, sed al la afero mem). Tiun ĉi principon ni severe praktikis, praktikas kaj praktikos, malgraŭ tio, ke nia bonvoleco estas eluzata kontraŭ

ni. Sed — mi rimarkas, ke mi kontraŭvole komencas seriozan polemikon. Tion Vi ne meritas. Tial mi finas. Por sia malgranda modesta persono H. K. Bouška. (Sen stampaĵo.) — Postskribo: Kiam la antaŭa parto estis jam kompostita, mi ricevis Vian novan karton, kiu tre klare montras al mi, ke mi multege eraris supozante, ke Vi havas bonan volon, sed erarajn informojn. Mi rimarkas, ke Vi per via intelektuala kaj morala kvalito tute taŭgas al Viaj estroj kaj mi nun bedaŭras, ke mi parolis kun Vi. Nu, tio okazis la unuan kaj lastan fojojn. *H. K. Bouška, ?, Smíchov, 1097.*

KRONIKA A KOMENTÁŘ.

Šeková banka esperantská. Pod firmou »Ĉekbanko esperantista« (Meurton Abbey, London S. W.) byl panem H. F. Hövelerem (pseud. Ĉefeĉ), známým vydavatelem klíčů esperanta, založen bankovní ústav, který má usnadnit vzájemné platy esperantistům různých zemí vůbec, a zvláště odběratelům »Internacia propagandejo esperantista«. Ústav vydal šekové knížky, které může si každý koupiti po 50 kusech za 60 h. Účet může u ústavu otevřít každý splněním obvyklých podmínek a složením nejméně 48 K (20 Sm.). Avšak i ten, kdo nemá u p. Hövelerovy banky otevřeného účtu, může použití jejích šeků ku placení účtů v cizině tím způsobem, že na ně nalepí zvláštní cenné známky, které banka vydala a prodává a to ve 12 hodnotách od 5 Sm. (12 K) až do 25 Sd. (K 6.25). »Ĉekbanko esperantista« je v přímém spojení s těmito ústavu, které přijímají a ihned vyplácejí její šeky: The London and South Western Bank L. T. D. v Londýně, Dortmunder Bankverein v Dortmundu, Wiener Bankverein ve Vídni, Credit Lyonnais v Paříži a Credit Lyonnais v Petrohradě. Šeky i konta vedou se v pomocné mezinárodní měně spesech. Ústav vyplácí peníze v anglické zlaté měně v stálém kursu 2.003 šilingy = 1 spesmil (Sm) = 100 spesdeků (Sd) = 1000 spesů (S) = 2.40 K. *Dr. S. K.*

Chilská vláda a esperanto. Předseda republiky chilské Pedro Montt přijal čestné předsednictví spolku esperantského v Chile, a jeho choť čestné předsednictví v »Ĉila esperantista asocio«. Chilský ministr zahraničních záležitostí senátor dr. Frederico Puga Borne je čestným ředitelem téhož sdružení. *Nemo.*

Cizí esperantisté v Praze. V srpnu t. r. navštívilo Prahu a jubilejní výstavu několik set esperantistů téměř ze všech zemí Evropy. Byli to většinou účastníci drážďanského kongresu, kteří do Prahy pozváni byli jednak soukromými dopisy, jednak četnými články, uveřejněnými v časopisech esperantských a pomocí esperanta i v cizojazyčných, hlavně však esperantskými letáky, které na popud a dle pokynů »České společnosti esperantistů v Praze« vydal a do celého světa rozeslal výstavní výbor obch. a živn. komory. V týdnu před i po drážďanském kongresu denně přijížděli esperantisté jednotlivě i hromadně. První hromadné návštěvy zavítaly do Prahy 14. srpna, kdy na pozvání pražského zástupce »Universala Esperanto-Asocio« p. Krause přijela karavana (přes 60 osob) uspořádaná třetím (turistickým) odborem U. E. A. a uvedená J. Schmidtem z Bernu a cyklistická výprava, kterou vedl H. de Coppet z Paříže. Výprava první, již do Benešova vyjeli vstříc p. Barvíř, pí Krausová a dr. Palek, uvítána byla na vinohradském nádraží (kde rychlovlak se svolením ministerstva železnic zastavil) pražskými esperantisty s delegátem U. E. A. v čele.

Po společném obědě v hotelu »Excelsior« účastníci obou výprav i ostatní, kteří dříve přijeli, odjeli na výstavu, kde uvítání byli kom. radou Macháčkem (na uvítání odpověděl red. Hodler z Ženevy) a po skupinách provázeni členy »Č. společnosti E.«, »Dámského S. E.« a »Svazu Č. E.« Večer při společné večeři v restauraci Filipově sešlo se přes 100 esperantistů francouzských, španělských, švýcarských, německých, holandských, ruských, bulharských, polských a českých. Druhého dne účastníci provedeni byli Prahou, zejména radnicí a Hradčany (esperantský výklad poda i pp. Barviř, Bouška, prof. Friedrich, Dr. Kamaryt), načež po obědě v »České kuchyni« pí Dolíjškové většina odjela do Drážďan. Tam svým obdivem nad Prahou i výstavou vyvolali takový zájem, že když sekretář »Č. společnosti E.« svolal schůzku těch, kdož by jeli z Drážďan do Prahy, prostranná posluchárna byla přeplněna, a množství kongressistů hlásilo se k výpravě pořádané »Unii Č. E.«, která vhodně použila vyvolaného zájmu a po celý den přijímala přihlášky k výpravě do Prahy a prodávala svého průvodce. A tak od 22. srpna přijížděli do Prahy esperantisté angličtí, skotští, francouzští, italští, dánští, norvěžští polští a m. j., mezi nimi hromadná výprava asi 80 Angličanů, jež vedl red. Mudie. Provázeni byli Prahou i výstavou jednak členy Společnosti, jednak členy Unie (zejména pp. Barviřem, Krausem a Procházkou). Pražští esperantisté nešetřili časem, námahou a výlohami, aby svým samideánům pobyt v Praze zpříjemnili, věnovali se jim obětavě a nezištně a mohou býti opravdu hrdí na tento čin, jímž ukázali, jak esperanto je vhodným prostředkem ku povznesení návštěvy cizinců a turistiky vůbec a jak hravě překonává těžké překážky plynoucí z rozmanitosti jazyků.

Bšk.

První český časopis s esperantským výtahem jsou »Zájmy všelidské«, časopis kulturní, propagující organizaci všeho lidstva, seznamující čtenářstvo české se všemi nejnovějšími pro celé lidstvo důležitými objevy na poli věd přírodních a sociálních. Ze všech článků, které roztříděny jsou do rubrik pečlivě řízených odborně vzdělanými spolupracovníky, pořízen je esperantský výtah a kromě toho zvláštní rubrika věnována je esperantu. Důležitý tento měsíčník, který rediguje a vydává prof. dr. Alex. Batěk v Plzni, zasluhuje hojného rozšíření a plné podpory, tím spíše, ježto je velmi laciný (3 K ročně).

Bšk.

Vyučování esperantu na škole moderních jazyků v Praze (Náplavní ul, č. 7) zahájeno bylo 4. listopadu. Vyučuje se ve středu od 7—¹/₂9 hod. Školné 2 K měsíčně.

Nemo.

Esperanto na průmyslové škole v Písku zavedeno bylo letos. Vyučuje slečna F. Křivancová a vyučování účastní se 81 žačka. Nemo.

České přednášky o esperantu. — V Klatovech dne 27. října uspořádala »Literární jednota« pro své členy a hosty přednášku o jazyce mezinárodním; výklad podal pan prof. Aug. Pitlík; místní listy přinesly o přednášce nejen oznámení, ale i referát, bohužel velice popletený. — V Kralupech konala se 25. října v hostinci »u Gregorů« schůze, na níž o důležitosti esperanta promluvil pan Krolmus; ustaven esperantský kroužek. — V Plzni v místnostech »Řemeslnické besedy« přednášeli 17. října o významu, důležitosti a rozmachu esperanta pp. Kühnl a Procházka. — V Bystrici pod Hostýnem promluvil 25. října pan Josef Krumpholec na thema »Význam esperanta pro malé národy a zejména pro národ český«. — V Těšeticích přednášel 3. listopadu pan učitel Stanislav Otruba. — V Olomouci v učitelském spolku promluvil 4. listopadu týž propagátor. — V Blánsku na popud pana Tomáška »Čtenářský spolek Rastislav« uspo-

řádal 27. října přednášku o významu esperanta pro národy slovanské; pěkně a se zdarem promluvil pan J. Kajš. — Po všech přednáškách zahájen byl kurs, po některých zakládají se kroužky. *Kronikář.*

Veřejné kursy esperanta pro Čechy. V Plzni »Klub esperantistů« pořádá veřejný kurs v místnostech »Řemeslnické besedy« (Prokopova tř.); kurs zahájen byl 20. října, odbývá se v úterý a pátek a potrvá do polovice prosince; režijní příspěvek 2 K. Také dělnický spolek »Zamenhof« zahájil vyučování. — V Chrudimi pořádají se počáteční kursy (bezplatné) jednak pro širší kruhy obecnstva (v pond. a pát. od 7–8 h. v gymnasiu a v út. a v pát. od 5–6 hod. v obch. akademii), jednak pro gymnasisty (stř., 5–6), jednak pro dámy a dívky z lycea (pond. a čtvr., 6–7, lyceum); pokračovací kurs zahájený 22. října koná se ve čtvrtek od $\frac{1}{2}$ 8– $\frac{1}{2}$ hod. v lyceu (čte se »Unua legolibro«). — V Lomnici nad Popelkou koná se kurs v úterý a pát. od 8–9 hod. v chlap. škole měšťanské za vedení p. dra. A. Cermana. — V Pardubicích esperantský kroužek při spolku akademiků pořádá týdenní schůzky v Heřmanově pivnici v sobotu o 8 hod. več.; cvičení vede p. učitel Košťál, přihlášky přijímá pí. A. Petrová. — V Jaroměři zahájen byl kurs 10. října v budově řemeslnické školy za účasti 35 osob; vyučuje p. Jos. Jeřábek v sobotu od 8–10 hod.; školné 3 K; přihlášky přijímá p. Fr. Vacek, knihář na náměstí. — V Klatovech vyučuje p. prof. Aug. Pitlík. — V Bystřici p. Hostýnem zahájeny 2 kursy: 27. října v Křesťansko-sociálním spolku (příhl. přijímá p. katech. J. Menšíkov), jehož účastní se na 90 osob, a 28. října v Besedě (příhl. přijímá p. uč. Fr. Šídlo) za účasti as 50 osob; v obou vyučuje p. Jos. Krumpholc. — V Jevíčku nově založený »Klub esperantistů« pořádá kurs (dvakrát týdně) v místnostech chlap. měšťan. školy; je navštěvován pravidelně 30 účastníky z kruhů intelligence, kteří s nevšední pozorností sledují výklady p. odb. učitele Jos. Grně; pro žáky jevíčské reálky pořádá kurs p. prof. Edm. Kolkop v nedělní čítárně ústavu (se svolením ředitele). — Na Vsetíně pořádá kurs p. řídící učitel Jos. Zlámal; zahájen byl 10. října za účasti 16 návštěvníků, kteří jsou vesměs stálí; kurs odbývá se v úterý a v pátek od 7 do 9 hod. več. v čítárně záloženského hostince »Snahy«; režijní příspěvek (na světlo) 2 K. — V Těšeticích počal kurs 3. listopadu; pořádá jej nadučitel p. St. Otruba dvakrát týdně od 7–8 hod. več. v obec. hostinci; přihlášky přijímá p. Ad. Svozil, účetní rolnického pivovaru. — Moravecký kroužek esperantistů pořádá kurs dvakrát týdně za účasti 15 osob. — V Mor. Budějovicích vyučuje každý čtvrtek p. uč. St. Marák. — V Sarajevě vyučuje p. Fr. Čech. — V pražských předměstích kursy byly přerušeny uzavřením škol za spalničkové epidemie; budou zahájeny v nejbližších dnech. *Kronikář.*

INFORMACE A DOKUMENTY.

Svaz českých esperantistů (Bohema asocio esperantista) zve mimo-pražské esperantisty, aby při každé návštěvě Prahy navštívili také naše středisko. Neohlášené návštěvy přijímají generální sekretář »Svazu čes. esp.« p. Dr. Kamaryt v chemickém ústavě české university (Praha VI, Albertov) denně mezi 10–12 hod. dop. a 2–6 hod. odp., delegát U. E. A. p. Vojtěch Kraus v »Esperanto-Oficejo« (Praha I., ul. Kar. Světlé, 21) denně mezi

2 $\frac{1}{2}$ —3 $\frac{1}{2}$ hod. odp., »První dámský český klub esperantský« v místnostech »Ženského klubu« (II. Jungmanova tř.) každý čtvrtek mezi 6—8 hod. več., »Čes. společnost esp.« ve spolkové místnosti restaurantu Kolářova (I., Celetná ul., 13) v pátek mezi 8—10 hod. več. a členové Svazu v kavárně »Arco« (II., Hybernská tř.), každou sobotu mezi 8—11 hod. več. Návštěvy předem ohlášené budou přátelsky přijaty v čas ohlášený. Telefonicky možno se obrátiti na sekretariát »Svazu čes. esp.« (č. tel. 3231) a na sekretariát »Čes. společnosti esp.« (č. tel. 280-VIII). Doufáme, že žádný esperantista neopomene vyhověti tomuto pozvání.

O. S.

Česká společnost esperantistů v Praze (Bohema societo esperantista en Praha) vydala 16 druhů uměleckých dopisnic pražských dle aquarellů Šetelíkových a Šafaříkových s textem esperantským. Pohlednice prodávají se po 10 h (české vydání po 12 h). Objednávky přijímá předseda pan Jos. B. Novák, Praha II., Zemská banka, a Fr. Ficek papírník, Brno, Křenová, 38.

Jos. Barviř.

Klub esperantistů v Jevíčku konal svou ustavující schůzi dne 11. října 1908. Zvoleni byli: předsedou odbor. učitel Jos. Grňa, místopředsedou respicient fin. strážce Ant. Kozák, jednatelem odbor. učitelka Boh. Koutníková, pokladníkem listonoš Jos. Sluga, knihovníkem knihkupec Ferd. Boháček, náhradníkem oekonom J. Podivínský, revisory obchodník Adolf Macek a zál. účetní Jan Vrbický. Orgánem klubu ustanoven »Český esperantista«. Odhlasováno, aby klub stal se členem »Svazu čes. esp.« Konversační večírky konány budou každou sobotu po 8 hod. več. v klubovní místnosti u p. Jos. Podivínského. Kursy pořádají se v místnostech chlap. měšť. školy (dvakrát týdně.) Mladý klub chápe se čile práce. Kdybychom všude pracovali pro věc esperantskou aspoň tak, jako v malém Jevíčku, pak bychom mohli brzo říci »La mondo estas nia.«

Ant. Moclík.

LIBROJ KAJ GAZETOJ.

El la historio de esperanto. Eldonis Th. Čejka, Bystřice-Hostýn, Moravio. Prezo 30 h (13 Sd.). — Malgranda, sed ŝatinda broŝuro, kiu enhavas tri artikolojn de Dro Zamenhof (»Letero pri la deveno de esperanto«, kongresa parolado el la jaro 1905) kaj Dro Bein-Kabe (kongresa parolado el 1905). La libreto donas al la leganto duoblan profiton: unue ĝi informas lin pri la tre interesaj detalaĵoj el la historio de la lingvo kaj movado, due ĝi prezentas al li modelajn tekstojn de du plej eminentaj stilistoj en esperanto. Tial ĝi bonege taŭgas por la novaj samideanoj kaj estas rekomendinda legolibro por esperantaj kursoj.

Bšk.

La rezultato de mia paciga entrepreno. Raportas kaj al ĉiuj bohemaj esperantistoj prezentas Dro A. Batěk. Eldonis H. K. Bouška, Praha-Smíchov 1097, Bohemujo. »Liberaj flugfolioj« No 2 (oktobro 1908) Pĝ. 8. Prezo 12 h (5 Sd.). — Bedaŭrante la disiĝon inter bohemaj esperantistoj prof. Dro Batěk per Malfermita letero al la bohemaj esperantistoj faris provon pacigi ambaŭ partiojn, reunigi iliajn centrajn organizaĵojn Union kaj Asocion kaj iliajn organojn »Časopis čes. esp.« kaj »Čes. esperantista«. Kiel li sukcesis, pri tio li objektivite raportis en la kunveno de esperantistoj kunvokita de s-o Bouška la 7-an de junio 1908 en Praha. Lia raporto publikigita en »Čes. esp.« aperis en aparta broŝuro, kiu bonege informas ĉiun neinformiton interesi-

ĝantan pri la konflikto inter »B. Unio E.« kaj »B. Asocio E.« En la tempo, kiam la situacio inter bohemaj esperantistoj estas mallumigita per mensogoj kaj kalumnioj, la broŝuro faros bonan servon. *J. Barviř.*

Tra la filatelio. Internacia organo de ĉiuj kolektistoj de poŝtmarkoj kaj poŝtkartoj. Oficejo de la ĵurnalo: S-o Fize, au Pastissou, Béziers, Francujo. Jara abonpago 1 Sm. Abonpagon de Bohemoj (K 2.50) akceptas V. Riegel, Praha-II, 1687, Bohemujo. — La tre malkara esperant-franca revuo, kiu informas la legantojn pri ĉio, kio koncernas la kolektadon de poŝtaj markoj kaj kartoj, kaj kiu plifaciligas la interŝanĝadon de ili. — N-o 5 (1) enhavas riĉajn informojn dividitaj en rubrikaj: Ĉieaj eĥoj, Novaĵoj, Pri esperanto, Miksaĵoj (kun originala »Rakonto pri poŝtmarkoj« de C. Oxenford), Triliniaj anoncoj kaj Modeloj de leteroj. Bedaŭrinde la redakcio en sia facilkredemo publikigas la mensogojn, per kiuj »Bohema Unio Esperantista« trompas la publikon. Certe ĝia bohema agento donos al ĝi la klarigon kaj ni esperas, ke la redakcio publikigos la klarigon kun la sama komplezo, kiel ĝi publikigis la maljustan atakon. *Bšk.*

The Australian Esperantist. Adreso: R. Dossor, Bridge Street, Benalla, S. de Victoria, Aŭstralio. Prezo 3 pencoj por unu numero. — Monata, kvarpaĝa gazeto de aŭstraliaj samideanoj en lingvoj esperanta kaj angla. El la laste ricevitaĵoj n-roj (4, 5, 6) ni citas la artikolojn: Nacio sen lingvo (Svisio), Pri Ciklonoj, La leviĝo de Nilo (el la »Faraono«), La sorto de perfiduloj (la aŭtoro eraras konjektante, ke s-o de Beaufront estas aŭtoro de l' aludita artikolo), La morto de Petronius ktp. *Bouška.*

Slovník esperanto-český. Sestavil Theodor Čejka. Vydal Theodor Čejka, Bystřice, Hostýn, Morava. 1908. Cena K 2.—, vázaný K 2.50 (Str. XXIV. · 170). Konečně máme dlouho očekávaný slovník. Dobrá věc potřebovala času, ale trpělivost čekajících byla odměněna dílem, jehož dokonalost není nijak v poměru k času, který trvala práce. Třeba uvědomiti si, že slovník páně Čejkův je prvním českým obširným slovníkem esperantským, a že přes to předčí mnohé slovníky esperantsko-jinojazyčné, a pochopíme důležitost tohoto díla, které rozhodně není psáno jen pro dnešek. Není snadno zpracovati materiál, který poskytují rozmanité esperantsko-národní slovníky a esperantská literatura tak různorodá národnostně i kulturně. Panu Čejkovi podařilo se to způsobem dokonalým. Slovník jeho je jedním z nejúplnějších. Vedle překladu všech správných dosud užitých slov esperantských, obsahuje řadu překladů frazeologických a hojnost slov odborných. Zde je zvláště pochváliti, že k překladům jmen zvířat a rostlin přidáno i latinské jméno, ku jménům chemických sloučenin i značka. To je důležité proto, že mnohá ze slov těch byla do slovníku přejata z esperantské literatury vůbec po prvé; i prokáže náš slovník platné služby i jinojazyčným esperantistům při znovuvydávání a revidování jejich slovníků. Překlad slov je všude přiléhavý, výstižný a přesný. Zvláštní zmínky zasluhuje obsažné pojednání »Tvorba čili odvozování slov«, které předchází slovníku, a kde pan autor obširně, důkladně a přehledně vykládá pravidla tvorby slov v esperantu. Příklady, které udává, jsou z velké části původní, velmi vhodně v duchu jazyka českého voleny, a je jich vždy uvedena celá řada. Slovník bude nepostradatelnou pomůckou všem českým esperantistům. Úprava knihy je přímo vzorná. *Kamaryt.*

Zodpovědný redaktor: Dr. Stan. Kamaryt. — Nakladatel Ferd. Boháček, knihkupec. — Tisk »Politiky« v Praze.

JAN KADEŘÁBEK

Křemencová ul. čis. 16. PRAHA II. Křemencová ul. čis. 16.

Telefon 3250.

Knihařský závod

zhotovuje vazby francouzské a lipské ve všech odrůdách a
genrech. Vyřizuje veškeré práce knihařské rychle a solidně
a při hromadných vazbách činí ceny zvláště levné.

Literaturu esperantskou

má na skladě, a pokud na skladě okamžitě chybí, opatří co
nejdříve

E. WEINFURTER

české knihkupectví

Praha II., Vodičkova ul. č. 37.

: VHDODNÝ DÁREK :

k Vánocům, jmeninám a všem příležitostem

:: NAVŠTÍVENKY ::

moderního tvaru vyhotovuje

knihtiskárna „POLITIKY“ v Praze II.

Václavské nám. čis. 21.

Psacím nebo jiným vkusným písmem na bílém
kartonu tištěné visitky počítáme za 100 kusů:

velikosti 95×38 mm K 1.60 | velikosti 115×70 mm K 1.90
velikosti 102×43 mm K 1.80 | velikosti 122×73 mm K 2.—

Visitky tyto jsou vloženy do vkusných krabiček.
Za 100 kusů obálek ku navštívěnkám účtujeme 60 n.

Navštívěnký tvaru podlouhlého,
zakulaceného čítáme za 100 kusů

velikosti 95×38 mm za K 2.40
velikosti 102×43 mm za K 2.50
velikosti 108×50 mm za K 2.60

Ty též navštívěnký se zlatou
ořizkou:

velikosti 95×38 mm za K 2.70
velikosti 102×43 mm za K 2.80
velikosti 108×50 mm za K 2.90

Visitky podlouhlé jsou vloženy do elegantních krabic, každá krabice
obsahuje kromě navštívěnek 50 obálek.

Obširný cenník visitek na požádání zdarma a franko.

Unua libro enhavanta esperantajn tradukojn
el la literaturo bohema estas

RAKONTOJ

de J. ARBES.

La bele presita libro enhavas bonegajn tradukojn de jenaj verkoj:
El la vivo de Mozart.
La blanka edziniĝa vesto.
La unua nokto ĉe la mortinto.
Moderna Magdaleno.

La zorgan tradukon kun permeso de l'aŭtoro faris Jos. Grňa en Jevičko.
La libro, 146-paĝa, kostas 1.50 K (0.62 Sm.), bele bindita K 2.—
(0.83 Sm.). Oni bonvolu aldoni 10 hel. por la poŝta transsendo. Rice-
vebla ĉe la eldoninto:

Ferd. Boháček en Jevičko, Moravio-Aŭstrio
aŭ ĉe ĉiuj librovendistoj.

Členové Svazu a předplatitelé obdrží tuto knihu v premijní
ceně za K 1.—, poštou K 1.10.

Dro R. Artigues el Versailles, la unua premiito de la literatura
konkurso de »La Revuo« kaj bonega stilisto skribis pri tiu ĉi traduko:
»Kun granda plezuro kaj intereso mi tralegis kaj relegis (li sub-
strekis mem) la »Rakontojn« kaj precipe min ĉarmis tiom da origi-
nalaj kaj lertaj esprimoj«.

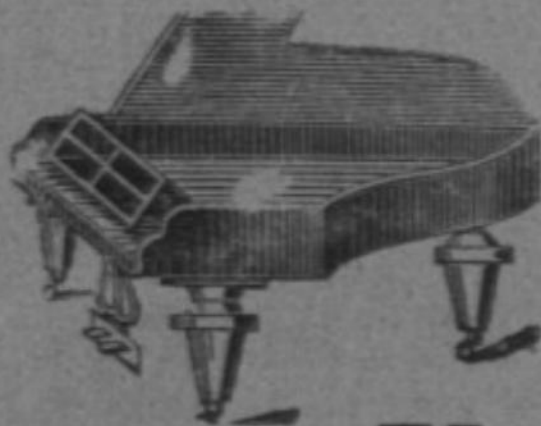
Každý esperantista

měl by seznámiti se s proudy, které dnes hýbají celým
světem. Jím věnován je časopis

„ZAJMY VSELIDSKÉ“

vycházející v Plzni za pouhé 3 K ročně. Piště si o uká-
zkové číslo! V 7. čísle, které vyšlo 15. října t. r. naleznete
seznam knih, které dle výběru redakce rozdává svým od-
běratelům. Zvláštní rubrika věnována je hnutí esperantskému.

Liver. de kantsocieto »Hlahol« en Praha. — En la jubilea ekspozicio
de Praha arĝenta medajlo.

Rilate al neordinara sukceso, kiujn gajnis niaj
fortepianaj flugiloj kaj pianinoj en muzikistaj
sferoj ni ĵus malfermis

en Praha II. (Bohemujo) sole Školská 34.

Representanto: **Zdeněk Vlček**
specialan pian-magazenon de niaj en ĉiu
rilato perfektaj instrumentoj.

Kopecný a spol.

bohema fabrika produktado de fortepianoj kaj pianinoj.